

LÅNGT IFRÅN LAGOM

Uppföljning av utbildningen Svenska för företagare 2012

En uppdatering av rapport från 2011

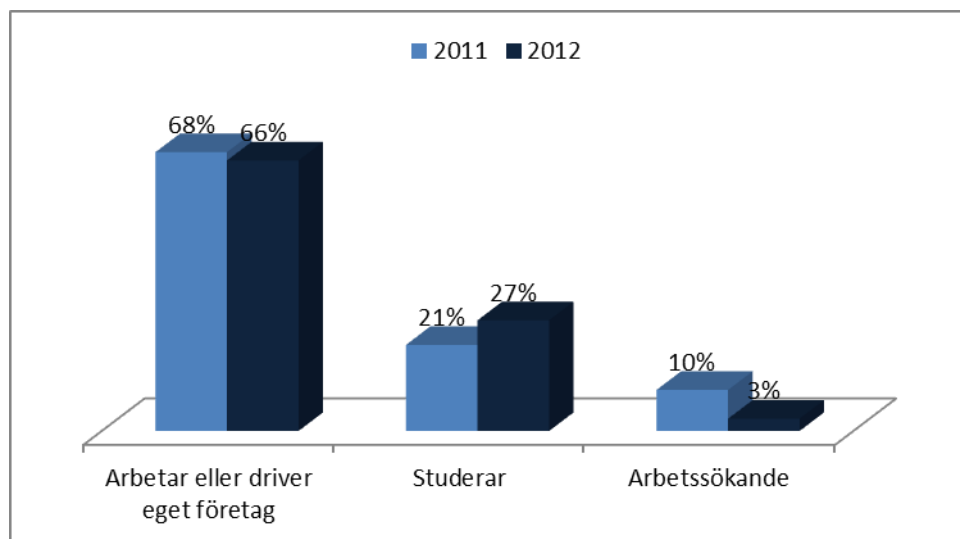
Linda Folke

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Kort sammanfattning av uppföljningen för utbildningen Svenska för företagare i Botkyrka kommun

Vi som arbetar på Botkyrka vuxenutbildning är glada över att 66 % av våra elever, nästan 7 av 10, får arbete eller driver företag efter att de avslutat utbildningen Svenska för företagare. Därutöver är det nästan 3 av 10 som studerar. Anmärkningsvärt är andelen arbetsökande, endast 3 %.

Resultatet kommer från undersökningarna vi genomfört under september 2012 samt augusti 2011. Genom att ringa till alla elever som gått minst två månader på Svenska för företagare tog vi reda på vad de gör idag och vad de tyckte om utbildningen. Majoriteten av eleverna slutför sina studier och är nöjda med innehållet i utbildningen. Av de elever vi följt två år i rad vet vi att de tagit ett steg närmare sitt mål och ytterligare etablerat sig i Sverige, som företagare eller anställd.

Vår uppföljning visar att de kvinnor som läst Svenska för företagare har en högre sysselsättningsgrad i jämförelse med andelen för länet.

Hör gärna av dig till linda.folke@botkyrka.se om du har frågor om undersökningen.

Om Botkyrka Vuxenutbildning

Vi arbetar med människor som bestämt sig för att starta om och pröva ny mark. Alla våra utbildningar genomsyras av vår ambition som går ut på att studenterna ska vilja, ska växa och ska våga ta de steg som behövs för att frigöra sin fulla potential.

Läs gärna mer om utbildningen genom att scanna QR-koden med din smartphone. Om du inte har appen på din telefon kan du ladda ner en gratis version på nätet. Du kan också gå direkt till www.botkyrka.se/SFF.

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	4
Uppföljning av utbildningen Svenska för företagare.....	4
Metoden för undersökningen	4
Övriga studier.....	6
Resultat	7
<i>Fråga 1: Vad gör du i dag?</i>	7
<i>Jämförelse 2011 och 2012 av vad du gör idag</i>	7
<i>Fråga 2: Har du haft någon nytta av Svenska för företagare?</i>	8
<i>Fråga 3. Om ja, vilken nytta har du haft av Svenska för företagare?</i>	9
<i>Fråga 4. Du som driver eget företag, hur viktigt har Svenska för företagare varit för dig för att ta det steget?</i>	10
<i>Fråga 5. Var det något du saknade i Svenska för företagare?</i>	11
<i>Övriga kommentarer</i>	11
<i>Antal startade företag</i>	11
Slutsatser.....	12
Referenser.....	14
Länkar till mer information.....	14

Bakgrund

Svenska för företagare (SFF) är en utbildning där elever lär sig svenska och får grunderna för att driva företag i Sverige. Det är en intensiv utbildning där många elever driver eller kommer att starta företag. Målet med utbildningen är att förkorta tiden till egenförsörjning via arbete, företagande eller fortsatta studier. Botkyrka vuxenutbildning i Botkyrka kommun anordnar utbildningen. Sedan starten 2007 har drygt 230¹ personer utbildats.

Svenska för företagare är en del av Svenska för yrkesutbildade (Sfx) i Stockholms län. Syftet med Sfx är att ta tillvara nyanländas yrkeskompetens genom ett samarbete mellan kommunerna i Stockholms län. I dagsläget finns utbildningar för följande yrkesområden i olika kommuner i länet; svenska för bussförare, företagare, hantverkare, ingenjörer, lastbilschaufförer, lärare, medicinsk personal, ekonomer, jurister, samhälls-, personal- och systemvetare och it-programmerare. Utbildningarna är kostnadsfria för eleven och betalas av hemkommunen.

Uppföljning av utbildningen Svenska för företagare

För att ta reda på hur det går för de elever som har läst Svenska för företagare i Botkyrka kommun har Botkyrka vuxenutbildning genomfört två uppföljningar, 2011 respektive 2012 bland de elever som har avslutat utbildningen.

Syftet med uppföljningen är att mäta effekten av Svenska för företagare, det vill säga ta reda på i vilken grad eleverna uppnår målen med utbildningen samt följa utvecklingen över tid. Målsättningen är att eleverna efter utbildningen:

- har fått en anställning,
- driver ett eget företag, eller
- fortsätter att studera och utbilda sig

Syftet är samtidigt att ta reda på hur nöjda eleverna är med utbildningen, och hur de tycker att den kan förbättras.

Metoden för undersökningen

Uppföljningen har genomförts genom enkät till elever som har deltagit på utbildningen under minst två månader och som avslutat utbildningen senast 6 månader innan uppföljning. Majoriteten av eleverna har tagit betyg.

Uppföljningen 2011 omfattade alla elever, totalt 192 personer. Från och med uppföljningen 2012, följs eleverna vartannat år fram till och med fem år efter avslutade studier.² Enkäten genomfördes genom telefonkontakt med eleverna. 2011 fick vi kontakt med 53 % av eleverna. Under uppföljningen 2012 fick vi

¹ Dessa personer har gått kursen i minst två månader. Ca 60 % kommer från Botkyrka och 40 % från övriga kommuner.

² 2012 följs elever som avslutat studierna år 2007, 2009 och 2011, vilket ger ett mindre urval.

kontakt med 50 % av eleverna (64 av 128 personer, varav 45 % kvinnor och 55 % män svarade).

Frågorna vi ställt i båda uppföljningarna var:

1. Vad gör du i dag?
2. Har du haft någon nytta av Svenska för företagare?
3. Om ja, vilken nytta har du haft av Svenska för företagare?
4. Du som driver eget företag, hur viktigt har Svenska för företagare varit för dig att ta det steget?
5. Var det något du saknade i Svenska för företagare?

Frågor och svarsalternativ inspirerades av Sweco Eurofutures utvärdering av Svenska för företagare 2007. Frågorna var lämpliga utifrån syftet med uppföljningen. Resultatet av uppföljningen har analyserats tillsammans med ansvariga lärare för utbildningen.

Vår undersökning har inte tagit del av elevernas inkomstuppgifter i uppföljningen. Vi vet alltså inte i vilken utsträckning som eleverna kan försörja sig på sin sysselsättning.

Vi har även använt databasen som finns på hemsidan www.121.nu för att ta reda på hur många företag som har startats av samtliga elever som har avslutat utbildningen. Vi har sökt på personnummer och fått fram uppgifter om registrerade företag. Dessa uppgifter stämmer dock inte alltid överens med de uppgifter som eleverna själva har uppgett. Några uppger att de har företag, men återfinns ej i registret. Några uppger att de har annan sysselsättning, men har företag enligt registret. Detta kan tyda på att de dock inte försörjer sig helt på det egna företaget. Resultaten i denna rapport visar de uppgifter eleverna själva har uppgett.

Till nästa uppföljning vore det intressant att komplettera med en fråga kring registrerat företag och huvudsaklig sysselsättning. Det vore även intressant att göra en sammanställning av branscher och en analys av omsättning och antal anställda bland företagen, för att ta reda på hur väl företagen har etablerats. Vi vill också särskilt följa de elever som tagit diplom (presenterat affärsplan och fått betyg i svenska som andraspråk, grundläggande kurs) och se hur stor andel av dessa som har registrerat företag.

Övriga studier

Det finns endast ett fåtal studier som mätt effekten av Sfi. De studier som har gjorts har dessutom mätt olika saker och är därför svåra att jämföra. Vi vet dock att utrikes föddas situation på arbetsmarknaden är svårare än för inrikes födda. En studie gjord 2012 av stiftelsen Mångkulturellt Centrum visar att vid jämförelse av arbetslöshetsstatistik i Botkyrka mellan inrikes födda och utrikes födda utanför EU är den dubbelt så hög, 12 %, för utrikes födda och 6 % för inrikes födda.

Stockholms universitet utvärderade i slutet av 2008 fyra Sfx utbildningar. Sammansfattningsvisar visar resultatet att elever med samma yrkesbakgrund förstärkte studiemotivation, självkänsla och bidrog till hög studietakt samt att yrkesidentiteten är en utgångspunkt för hur undervisningen organiserades. I samma utvärdering gjordes en enkätundersökning till tidigare Sfa medicinelever som var inskrivna höstterminen 2003, där framgår det att samtliga utom tre personer hade anställning inom sjukvården motsvarande sitt yrke från hemlandet.

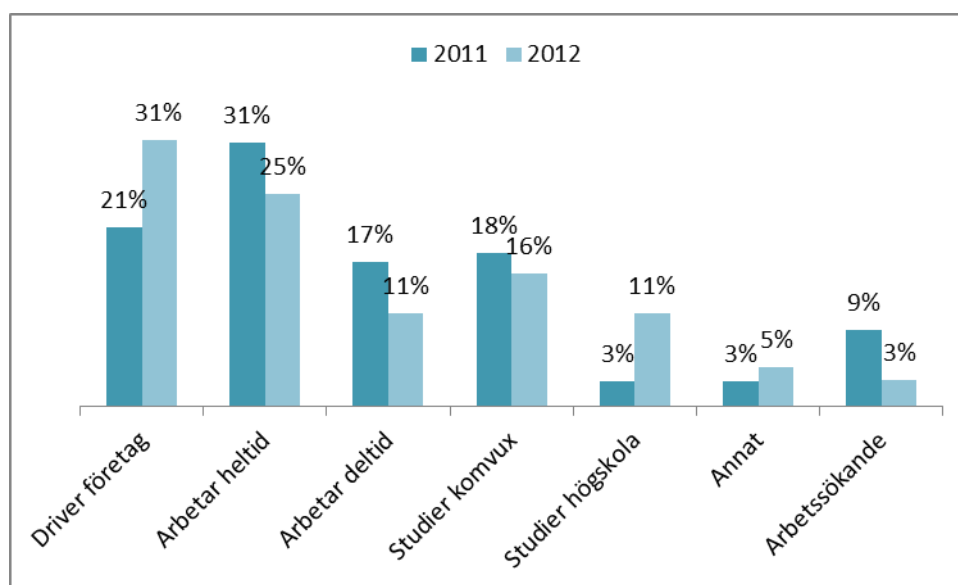
Södertörns Högskola genomförde under 2011 en studie av Svenska för yrkesutbildade, där även Svenska för företagare ingick. Studien visar att eleverna anser att Sfx varit till stor hjälp vad gäller språket, och att ca 67 % haft framgång på arbetsmarknaden. Författaren menar att det ändå är förvånande att inte fler har lyckats med tanke på att andelen universitetsutbildade är 82 % bland eleverna och att de yrken dessa representerar är professioner som Sverige anses vara i stort behov av.

Sweco Eurofutures genomförde en utvärdering av Svenska för företagare och den avslutades med en slutrapport 2007. 63 personer deltog i undersökningen. Resultatet visade att 25 % hade en anställning, 29 % drev ett företag, 24 % studerade och 14 % var arbetssökande.

Resultat

Nedan redovisar vi resultatet för uppföljningen 2012 och jämför med resultatet 2011. Uppdelning av resultaten på kvinnor respektive män görs övergripande, då det i annat fall endast blir enstaka personer i uppföljningen.

Fråga 1: Vad gör du i dag?

Sammantaget visar resultaten för 2012 att:

- andel som är anställda eller driver företag³
- andel som uppger att de driver eget företag
- andel som studerar

	Kvinnor	Män
• andel som är anställda eller driver företag ³	79 %	57 %
• andel som uppger att de driver eget företag	41%	23%
• andel som studerar	14 %	37 %

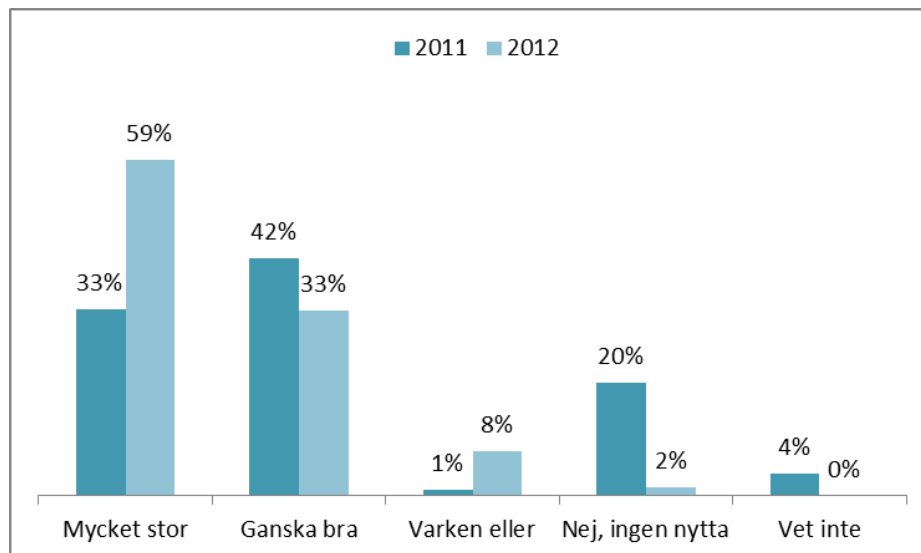
Jämförelse 2011 och 2012 av vad du gör idag

Resultatet för de elever vi följt både 2011 och 2012⁴ visar att alla förutom en person kan beskrivas som att de tagit ett steg närmare sitt mål. Personer som 2011 var arbetsökande studerar eller arbetar 2012, tidigare Komvuxstuderande studerar idag på högskola och fler av de som arbetade heltid 2011 driver idag eget företag.

³ Flera personer uppger att de har företag på gång, även om de har annan sysselsättning idag.

⁴ Urvalet av de vi talat med både 2011 och 2012 är begränsat och omfattar 20 deltagare.

Fråga 2: Har du haft någon nytta av Svenska för företagare?

Sammantaget visar resultaten för 2012 att:

- andel som haft stor eller mycket stor nytta av SFF
- andel som inte har nytta av SFF eller svarat ”varken eller”⁵

	Kvinnor	Män
andel som haft stor eller mycket stor nytta av SFF	93 %	89 %
andel som inte har nytta av SFF eller svarat ”varken eller” ⁵	7 %	11 %

⁵ En person har svarat att man inte haft någon nytta av kursen. Denna person gick inte klart kursen och anser att det var för många studiebesök och lärde sig därför inte språket.

Fråga 3. Om ja, vilken nytta har du haft av Svenska för företagare?

Eleverna har uppgett en mängd olika positiva saker som de har fått ut av Svenska för företagare, här återges några:

”Språket”

”Kunskaper om ekonomi, skatte- och anställningsregler”

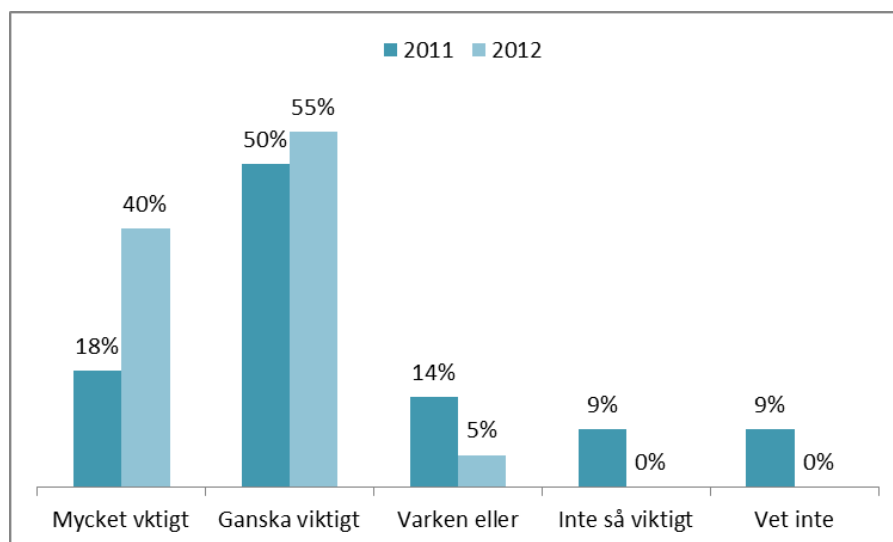
”Motiverade elever som hjälper varandra”

”Jag lärde mig mycket”

”Mycket information och tips för att starta eget företag”

Eleverna är mycket nöjda med lärarna och kursen i sin helhet. Att kursen innehåller studiebesök och föreläsningar uppskattas mycket, här nämns t.ex. mässbesök och Företagarcentrum. Eleverna förmedlar den glädje de upplevde under kursen.

Fråga 4. Du som driver eget företag, hur viktigt har Svenska för företagare varit för dig för att ta det steget?

Sammantaget visar resultaten för 2012 att:

- andel som tycker att SFF har varit viktigt
- andel som inte tycker att SFF har varit så viktigt⁶

Kvinnor	Män
92 %	100 %
8 %	0 %

⁶ En person har svarat varken eller på frågan och kommenterar med att den önskar mer avancerad ekonomi under kursen.

Fråga 5. Var det något du saknade i Svenska för företagare?

Eleverna har fått uppge om de saknade något inom utbildningen, och i så fall vad. Här återges ett urval av de mest typiska svaren:

"Mer grammatik"
"Önskar läsa på kvällen"
"Mer kontakt med svenska företagare"
"Färre elever i klassrummet"
"Vill läsa engelska också"

Många har beskrivit att de inte saknat något, utan igen poängterat att de är nöjda med kursen. Att öka möjligheten till kvällsundervisning skriver fler. Några kommentarer handlat om mer nätverksbyggande och praktik samt mer kunskaper kring företagsregler och grammatik.

Övriga kommentarer

Under telefonsamtalen har andra kommentarer framkommit som inte direkt hör till någon av ovanstående frågor. Här återges kommentarerna sammanställt.

"Kursen rekommenderas ej för nybörjare i svenska språket"
"Elever på olika språknivåer var ej bra"
"Att få ekonomisk hjälp för att starta eget"
"Önskar att det finns SFF kurser på högre svenska nivå"

Antal startade företag

En genomgång av databasen på www.121.nu visar att det bland de 128 eleverna för uppföljningen 2012 finns 36 startade företag (28 %), drygt var tredje företagare är kvinna.

Resultatet skiljer sig något mot de uppgifter som framkommer i telefonsamtalen, där 31 % uppger att de driver företag och majoriteten är kvinnor. Skillnaden i resultatet och hur frågan besvaras i enkäten kan beror på hur aktiv man är med sitt företag och om företagandet är elevens huvudsakliga sysselsättning eller en bisyssla.

Slutsatser

Nästan 7 av 10 elever på Svenska för företagare har en anställning eller driver ett eget företag efter att ha avslutat utbildningen. Det visar båda våra uppföljningar på. 3 av 10 driver eget företag. Resultaten visar tydligt att utbildningen leder till jobb.

Eleverna som följts upp har gått kursen för olika många år sedan och vissa har hunnit etablera sig mer i Sverige än andra. Till skillnad från uppföljningen 2011 är det fler som 2012 studerar. Extremt få var vid uppföljningen 2012 arbetsökande.

Glädjande är att se de elever vi följt två år. Där har alla utom en på något sätt tagit ett steg till mot sina mål. Elever har gått från att vara arbetsökande till att studera, från att studera på Komvux till att studera på högskola och fler som var anställda driver idag egna företag.

Resultatet från vår uppföljning ligger i linje med resultatet som Södertörns högskola fick fram i studien av Svenska för yrkesutbildade (2011). De konstaterade att 67 % av eleverna hade framgång på arbetsmarknaden. Resultatet måste samtidigt ses i ljuset av vilket deltagarunderlag som finns på Svenska för företagare. Utbildningen lockar till sig elever med högre utbildningsnivå än inom ordinarie Sfi och personer med höga ambitioner, vilket gör att man kan förvänta sig en större andel sysselsatta. Utbildningen har också en väl fungerande rekrytering och få elever avslutar kursen i förtid.

Uppföljningen visar en hög andel kvinnor som har en anställning eller driver företag, 79 %, motsvarande andel för män är 57 %. Resultaten enbart för andelen som driver företag visar också en högre andel för kvinnor än män.⁷ Det kan även jämföras med andelen sysselsatta kvinnor totalt i länet som är 75 %. Vi tror att utbildningen bidrar till en hög sysselsättning bland kvinnor. Resultaten visar att männen studerar i högre utsträckning. Vi vet att flera av de män som studerar SFF har en akademisk bakgrund och läser på universitet samtidigt.

Vi kan konstatera att eleverna är fortsatt nöjda med utbildningen. Alla elever som fullföljt studierna är nöjda. Detta är en förbättring sedan uppföljningen 2011. Eleverna tycker att det är en bra språkutbildning som kombinerar klassundervisning med föreläsningar och studiebesök, vilket ger kunskaper om företagande.

De som idag driver företag anser att utbildningen varit mycket eller ganska viktig för att ta steget att starta eget. De samarbetspartners som bjuds in som föreläsare är mycket uppskattade.

Mer grammatik och kontakter med företag önskas, liksom möjligheter att läsa på kvällstid. Eleverna upplever att språknivåerna varierat för mycket, vilket försvårat undervisningen och deras inläring.

⁷ Notera dock att uppföljningen 2012 bygger på svar från 64 elever, varav 29 kvinnor.

Lärarna för utbildningen arbetar kontinuerligt med att utveckla utbildningen efter elevernas behov och önskemål, där resultatet av denna uppföljning blir ett viktigt inslag. Här får man alltid ta hänsyn till att olika elever tycker olika och att kommentarerna kan vara både för och emot en del moment i utbildningen. Här har vi valt att försöka redovisa den generella uppfattningen samt de kommentarer som kan bidra till utveckling av innehållet i utbildningen.

För att hantera elevernas olika språknivåer byggde modellen för utbildningen på tre lärare och tre deltagargrupper. Då deltagarantalet minskade har utbildningen drivits av två lärare sedan 2011. Det har gjort att man under en period hade stor spridning på elevernas språkkunskaper i samma grupp. Idag är spridningen mindre och språknybörjare antas inte till kursen. Lärarna gör individuella bedömningar över vilken grupp och vilka aktiviteter en elev ska delta i. Det finns en önskan från eleverna att kunna läsa SFF på gymnasial nivå.

Sammanfattningsvis visar resultaten att utbildningen är uppskattad och leder till jobb eller eget företagande. Några av framgångsfaktorerna beskrivs så här av lärarna:

”Eleverna har en god sammanhållning och stor glädje och nytta av varandra. De ger varandra självförtroende. Atmosfären är positiv, konstruktiv och skapar delaktighet. Vi arbetar med drivna människor med en entreprenöriell anda!”

Referenser

Gougoulakis, Petros och Höghiell, Robert Stockholms Universitet, pedagogiska institutionen (2008): *De är ju mina kollegor, en metastudie av Sfx*

Herrera, Arlend, Södertörns högskola (2011): *Sfx-elevers position på arbetsmarknaden, sysselsättning och anställningsform – Resultatet av statens och individens investering i integrering*

Mångkulturellt Centrum (2012): *A local diagnostic report on the severity and causes for over-qualification of high-skilled non-EU nationals in Botkyrka, Sweden*

Sweco Eurofutures (2007): *Svenska för Företagare (SFF) – Slutrapport Solna kommun*

Länkar till mer information

Svenska för företagare samt rapporten för utvärderingen:
www.botkyrka.se/SFF

Svenska för yrkesutbildade (presentation av alla Sfx): www.sfx-yrke.se

Länsstyrelsen i Stockholms län (koordinerar Sfx): www.bit.ly/lansstyrelsen-yrkessvenska

Kommunförbundet Stockholm läns utvärdering av hela Sfx: www.bit.ly/skl-utvardering-sfx